

ארבע וסודות

במבט

שיחת חברים חלק ב' פתח כניסה לעולמינו הפנימי

אבל מה שחשוב עכשיו הוא שגם העלייה הזו של הנשמה חייבת להתבסס על כוחות ומדריגת הגוף, ורק על אותו יסוד נוכל להיבנות מעלה מעלה עד שנתרומם מכח הנשמה לרום שחקים. כי אם לא נבסס את העלייה על הגוף - יסוד העפר, נוכל אולי להתרומם לגובה ע"י שאר היסודות, אבל אז פתאום נמצא את עצמינו יום אחד בנפילה בחזרה למטה, כי הגוף - שנשאר למטה בלי להתרומם - יתבע את חלקו.

יעקב: זה באמת תופעה די מוכרת, לצערי, שביום מן הימים אחרי יוה"כ אני פתאום שואל את עצמי איך נפלתי כזה רחוק מכל הרוממות שזה עכשיו היתה לי... אז אתה אומר שמה שחסר הוא שלא מספיק מבססים את העלייה על המדריגה האמיתית של הגוף... זה נשמע הגיוני. אבל אולי תסביר קצת יותר איך כן אמורים לעשות את זה...

צבי: אז בוא באמת נתחיל מהשלב הראשון של העלייה, וננסה להתקדם שלב שלב. אמרנו שהשלב הראשון הוא לסדר את כל חלקי חיינו המעשיים בצורה שהם יוכלו להשתמש כבסיס קבוע לחיי פנימיות.

יעקב: אז מה זה אומר למעשה? הרי אני יכול לעבוד כל חיי על סדר החיים שלי,

אש קופצת למעלה ובדרך כלל לא נמצאת ממש על הקרקע, וכן הרוח אינה נמצאת כ"כ על הקרקע. גם המים שכן נמצאים על הקרקע, הרי הם גם מתאדים ויוצרים עננים, ואז יורדים כגשם מהשמים, ולא נמצאים תמיד עם רגליים על האדמה. רק עפר נמצא כמעט תמיד באדמה, ואם הוא מתרומם, זה רק כי הוא נבנה קומה אחר קומה מן היסוד עד לגובה... אז גם אנחנו, אם אנחנו רוצים באמת להתרומם, אנחנו חייבים להתחיל מאפס ולבנות שלב אחר שלב עד שנתרומם בביטחה.

יעקב: כשאתה אומר "להתרומם" אתה מתכוין לרוממות רוחנית, כמו הרוממות שמרגישים למשל במוצאי יוה"כ?

צבי: כן, ודאי. והרי זה מה שכולנו מחפשים, להתעלות עלייה רוחנית בחיינו ולחיות חיים יותר מרוממים ולא חיים ארציים וחומרניים. וכמובן, העלייה הזו מקבילה ליסוד האש העולה למעלה, וכבר הזכרנו פעם איך שהפנימיות שבאדם מקבילה בכלליות ליסוד האש. זוהי האש של הנשמה, שהיא "נר ה' נשמת אדם" השואפת לעלות למעלה, והיפוכה הגוף, שמקביל בכלליות ליסוד העפר. גם יסוד הרוח נמצא בדרך כלל למעלה, רחוק מיסוד העפר השפל, וגם הוא מקביל לנשמה הרוחנית, מלשון רוח.

רקע: משך ששת השבועות הקודמים, יעקב וצבי סטו מנושא ארבעת היסודות עצמם, לדבר על איך נוכל להתרגל לחיות עם מודעות לתנועות של מידותינו ועולמינו הפנימי. בשבוע האחרון הם סיכמו את העבודה הזו לארבעה שלבים: א. לבנות סדר חיים מאוזן ועדין, ב. לקחת בקביעות זמן שקט להתבוננות במה שעובר עליו, ג. לפתח מודעות לתובנות פנימיות המי תעוררות לאדם מתוך עצמו, ד. להתיינות בתובנות האלו דרך מבט ארבעת היסודות, ולאט לאט לבנותם לבניין שלם של הכרת עצמו והכרת עבודת חייו.

יעקב: צבי, אני מאוד רוצה להתחיל לעבוד על הכרת עצמי ולעלות ב"סולם העלייה" שהצבנו שבוע שעבר! אבל אני מרגיש שאני צריך להתחיל מההתחלה ממש, משלב אפס, ולבנות משם...

צבי: ברור! הרי זה מה שלמדנו, שכל דבר שרוצים שהוא יהיה מיוסד, הרי צריכים לבנות אותו מיסוד העפר, ויסוד העפר אינו סובל דילוגים... אש מדלגת, וגם רוח ומים לפעמים מתנועעים מהר, אבל כל מהותו של העפר הוא להישאר במקומו, ואם כבר מזיזים אותו, הוא רק מכביד על התנועה שתיעשה לאט. כמו כן,

מחדש, וכשעובדים נכון, מתחילים כל שנה ממקום יותר גבוה מאיפה שהיינו בשנה הקודמת.

יעקב: כן, שמעתי פעם שממשילים את מעגל השנה למדריגות ספירליות, שכל שנה נמצאים באותו מקום במעגל אבל בקומה גבוהה יותר... אז אתה אומר שגם הסולם של המס"י, וגם הסולם שלנו, הם בעצם "גלגל החוזר", שכל שעוברים את כל השלבים, חוזרים לשלב הראשון ומבצעים אותו טוב יותר, ואז גם השלב השני יותר טוב, וכן השלישי והרביעי...

צבי: ...ושוב חוזרים לראשון ומשפרים אותו עוד יותר, וכן הלאה...

יעקב: טוב, קיבלתי. אז לחזור עוד פעם לשלב הראשון: הבנתי שאני לא אמור עכשיו לבנות סדר חיים מושלם מאה אחוז, אלא לבנות סדר חיים בצורה בסיסית שתהיה מספיק טובה שאוכל בינתיים להתקדם לשלב הבא. אז מה זה כולל למעשה? לכתוב סדר יום מפורט ולנסות להיצמד אליו?

צבי: כשאנחנו מדברים על השלב הזה של סידור החיים, כבר הזכרנו שצריכים להתמקד בשלש החלקים הבסיסיים של החיים - מעשה, מידות, הרגשות, ומחשבה. וכיון שאנחנו עולים ממטה למעלה, נתחיל עם הנקודה של המעשה.

יעקב: אז מה זו העבודה של סדר החיים בנוגע ל"מעשה" - להתחיל להקפיד לסדר את הבית ולקפל את הכביסות?

צבי: כמובן המטרה שלנו היא להיכנס לעולמינו הפנימי, ואין עיקר מטרתנו

יעקב: אז זו המטרה? לעבור את השלבים האלו עוד פעם ועוד פעם?

מקורות ומקבילות

שעלייה יציבה זה רק עלייה הבנויה על הכרת מדריגת הגוף:
עלי שור ח"א שער ג' דעת תורה" פ"ג.
דרך העבודה של בניין "סולמות" של עלייה:
עלי שור ח"א מבוא לשער ג' סוף אות ד'. **שעבודת חיי פנימיות מתחילה בקביעת סדרים נכונים:**
זהו נושא הפרק הראשון שבע"ש ח"א שער"ב.
איך לצמצם את ריבוי הטירדות שבחינו בכדי להכניס לחיים פנימיים: הכרה עצמית והעצמת הנפש פט"ו.

צבי: בדיוק! ככה באמת הולך כל סולם עלייה של רבותינו - אלו הם לא סולמות שאנחנו אמורים לעלות בהם פעם אחת במשך כל חיים, אלא הם סולמות שעולים בהם שוב ושוב, ומתחילים אותם כל פעם ממקום גבוה יותר.

משל למה הדבר דומה, למועדי השנה. הרי גם השנה שלנו בנויה בסדר של שלבים: יש ראש השנה, עשרת ימי תשובה, יום הכיפורים, סוכות, חנוכה, וכו'. וכידוע, מבואר בספרים שכל החודשים והמועדים קשורים אחד לשני, ומהווים רצף אחד של מהלך של עלייה. אבל זה לא סולם שנשארים בו בשלב הראשון עד שנסיים אותו ורק אז מתקדמים לשני, אלא זה סולם שעולים בו משלב לשלב כל שנה

ואף פעם לא תחסר לי עבודה... ואם זה באמת השלב הראשון, אולי זה מה שאני באמת אמור לעשות - לעבוד כל חיי על השלב הזה, ו"לא עליך המלאכה לגמור"...

צבי: לפום ריהטא אתה צודק - אם רוצים שהעבודה תהיה מסודרת, לכאורה אין להתקדם לשלב השני לפני שגומרים את השלב הראשון. זה דומה לשאלה שרבים שואלים כשעובדים לפי ספר מסילת ישרים - האם זה נכון לעבור לעבוד על זריזות אם עוד לא גמרו לקנות זהירות? המושכל הראשון הוא אולי שלא. אבל האמת הוא שיש סיבה למה זה כן נכון הרבה פעמים להמשיך לשלב השני אחרי שרק עבדו בצורה בסיסית על השלב הראשון. והטעם הוא, שהרבה פעמים, ע"י שהאדם מתקדם לשלב השני של העבודה, זה עוזר לו שלאחר קצת זמן, הוא יוכל לחזור שוב לשלב הראשון, ולבצע אותה בהרבה יותר הצלחה. למשל, ייתכן שהאדם עובד על זהירות, אבל הוא מתעצל לעשות את החשבון הנפש הנצרך לו להתקדם בזהירות. אבל ע"י שהוא יעבור בינתיים הלאה לזריזות, הוא יתחיל פחות להתעצל, ושוב כשיחזור לזהירות תהיה עבודתו בהרבה יותר הצלחה.

וכמו כן אצלינו, אם נעבוד כל ימי חיינו רק בבניית סדר נכון לחיים, זו תהיה עבודה איטית וקשה, וגם יולדו לנו הרבה ספיקות בדרך שיקשו עלינו למצוא את הסדר הנכון. אבל אם בהתחלה נסדר רק סדר בסיסי, ושוב נתקדם להתבוננות בעצמינו ולבניית מהלך להכרת עצמינו, אז נוכל אחרי כן לשוב לסדר החיים שבנינו ועכשיו לדייק אותו יותר ויותר ע"פ כל מה שזכינו להכיר.

סיכומים שיחת חברים

❖ אם רוצים רוממות רוחנית שתתקיים לאורך זמן, צריכים להתאים את הרוחניות למדריגת הגוף, ולגרום לו להיבנות שלב אחד יותר גבוה ממדריגתו הקודם.

❖ בכדי שנוכל להתחיל להכיר את עצמינו, אנחנו צריכים לסדר לעצמינו סדר חיים יחסית רגוע ועדין שיתאים לחיים פנימיים. אחרי שמתחילים קצת להכיר את עצמינו, כבר נוכל לסדר את סדרינו בצורה הרבה יותר אימה לנו. ושוב נוכל כבר להכיר את עצמינו יותר טוב, וכל הזמן זה חוזר חלילה...

❖ סדר החיים מתחיל בחיים המעשיים ממש. בשלב הראשון זה קביעת סדר יום נכון, אבל אח"כ זה כולל גם סידור ענפי חי המעשה, כגון אכילה, שינה, סדרי הבית, ניהול הכספים, וכל שאר צרכי החיים המעשיים.

❖ החיים הרגילים שלנו רחוקים מאוד מהרוגע הנצרך בכדי לחיות חיים פנימיים, ואנחנו צריכים לחפש עצה איך לסדר אותם בצורה שיריד משמעותית את כמות הטירדות שבחינו [יתבאר בעזה"י שבוע הבא].

מוצא מאיפה לכסות אותו... וכל זה חוץ מכל הטירדות הרגילות של החיים, פרנסה, בריאות, שלום בית, חינוך ילדים, וסתם למצוא סיפוק מעצמך...

צבי: זוהי בדיוק הנקודה שמדברים עליה! כל הטירדות האלו שעכשיו הזכרת הם בדיוק מה שאנחנו מנסים לפתור, או לפחות להקטין, בכדי שנהיה פנויים להיכנס לעולמינו הפנימי ולהתקדם לתכלית החיים! כמובן, אנחנו לא מחפשים עכשיו שלימות, שאכן היה נמצא רק בגן עדן של אדם הראשון קודם החטא שבו המלאכים טיפלו בכל צרכיו. אבל אין שום ספק שאפשר, עם קצת עבודה, להתקדם הרבה הרבה מהמצב המצוי שתיארת...

יעקב: אני לא יודע... מאיפה שאני עומד, אני לא כ"כ רואה את השאיפה הזו כדבר מעשי... הרי אתה רואה שכולם סובלים מכל הטירדות האלו, ואם היה איזה פתרון קסם איך לחיות חיים מסודרים ורגועים כמו שאתה מנסה לתאר, כנראה שהרבה אנשים כבר היו מוצאים אותו...

צבי: הבעיה היא שנראה לי שלא נשאר לנו מספיק זמן להיכנס וללבן את הנושא הזה כראוי, אז אולי נשאיר את השאלה הזו בינתיים כנקודה למחשבה עד שבוע הבא?

יעקב: בסדר, אחכה... אבל אני מקווה שבאמת יהיה כאן פתרון מעשי שגם מישהו "רגיל" כמוני יוכל להצליח ליישם...

צבי: בעזרת ה'...! הרי זו כל המטרה!

להתחיל להתעסק יותר בעולם החיצוני. אך, כמו שכבר דיברנו, בכדי שהעלייה שלנו תהיה באמת מבוססת, היא צריכה להיות בנויה על העולם המעשה שלנו ממש. זאת אומרת, שחיי העלייה שלנו וחיי המעשה שלנו יתמזגו יחד, ולא יהיו עומדים בסתירה ובניגוד זה לזה. אם אנחנו רוצים לחיות בעולם פנימי עדין ומסודר, אנחנו צריכים שחיי המעשה שלנו יהיו מתאימים לזה, כך שהם ישמשו כבסיס לחיי הפנימיות ולא כדבר המתנגד אליו.

יעקב: אז מה זה אומר למעשה? כן להקפיד לסדר את הבית או לא?

צבי: אני רוצה להסביר קצת יותר. הנקודה כאן היא לא סידור הבית. הנקודה היא סידור כלל "חיי המעשה" של האדם. חלק אחד מזה לפעמים יכול להיות סדר הבית, אבל זה עניין כולל המון דברים - למשל, שיהיה לאדם סדר יום נכון, שיהיה לו סדר נכון באכילה שלו, בשינה שלו, בענייני הכספים שלו, וכו'. והכלל הוא פשוט: לסדר כל דבר מעשי שעלול להטריד אותנו ולהוציא אותנו מעולמינו הפנימי, ולהכין את חיינו המעשיים להיותם רק "ביטוי" לעולמינו הפנימי.

יעקב: חיים מסודרים כאלו שמתנהלים בלי כל טירדא מזכירים אולי את "גן עדן" לא עוה"ז... וכי יש באמת אפשרות לחיות חיי עוה"ז שאינם מלאים טירדות?! אפשר לנסות לתכנן, אבל כל יום מביא משהו אחר, יום אחד הילד חולה, יום שני נשבר איזה מכשיר בבית ואתה נטרד עד שאתה מוצא מישהו לתקן אותו, ואז יש לך הוצאה לא מתוכננת ואתה דואג עד שאתה

שאלה: מאיזה מארבעת היסודות מגיע כח האמונה, ואיך אוכל להשתמש בשיטת ארבעת היסודות בכדי להתעלות במדריגות האמונה?

תשובה: ממבט ארבעת היסודות, עיקר כח האמונה מגיע מיסוד העפר. שהרי כח האמונה עיקרו כח של קבלה, כמו אדם שמאמין לחבירו, שהוא מקבל את דבריו בלי לפקפק בהם. לעומת זאת, אדם שאינו מאמין לחבירו אינו נותן לעצמו להתפעל מדברי חבירו, ובמקום זה הוא פועל בעצמו לבדוק אם הדברים נכונים או לא. וביחס לארבעת היסודות, שלשת היסודות של רוח, אש, ומים, כולם הם יסודות הפועלים, משא"כ יסוד העפר הוא יסוד שמקבל התפעלות מהיסודות האחרים אבל אינו פועל בעצמו.

אולם ביתר הרחבה, ידוע כי כל הבריאה כולה לא נבראה אלא להביא אותנו לאמונה בה, שזוהי כל תכלית הבריאה. וכיון שכן, מוכרח הדבר שכל אחד מארבעת היסודות שבבריאה בא לקרב אותנו לאמונה בדרך פרטי המיוחד לאותו יסוד, ורק ע"י השימוש בכלם ביחד נוכל להשלים את עבודת האמונה. ולפ"ז ננסה בעזה"י לסדר כאן ארבע דרכים כלליות לחיזוק האמונה כנגד ארבעת היסודות, ושוב ננסה לסדר לכל דרך ארבע צורות פרטיות בתוך אותה דרך, כנגד ארבעת היסודות המתבטאות בתוך כל דרך ודרך בפרטיות. [וכיון שכל הבריאה כולה לא נבראה אלא להביא אותנו לאמונה, מוכן שאין אלו אלא ראשי פרקים בלבד, ואפשר להרחיב עוד ועוד איך מכל פרט ופרט שבבריאה ובכוחות הנפש אפשר להתעלות באמונה].

ביחס לארבעת הדרכים הכלליות לבניית וחיזוק כח האמונה, נתחיל מיסוד העפר, שממנו נובע עיקר כח האמונה:

כנגד יסוד העפר יש כח של אמונה פשוטה. האמונה הזו היא אמונה תמימה ופשוטה מאוד, הגנוזה בעומק הנפש של כל יהודי מעצם יצירתו. מצד האמונה הזו נקראו בני ישראל "מאמינים בני מאמינים", כי האמונה אצלם היא בטבע. זה הכח שרבותינו מתארים [ע"י ספר יסוד ושורש העבודה שער ראשון פרק י"א, וספר התניא ח"א פי"ח] באמרם כי היו גם רשעי ישראל, שפתאום כאשר איימו עליהם הגויים להשתמד או ליהרג בחרו ליהרג ולא להשתמד, כי מכוח האיום נגד כח האמונה העמוקה הזו, היא פתאום הוצתה והתלקחה ויצאה מן ההעלם בפנימיות הנפש, ונתנה להם את הכח למסור את נפשם עליה. וידועים גם היום הרבה מקרים של יהודים שהיו רחוקים מהיהדות, ופתאום כשנמצאו במצבי חירום הם התחילו להתפלל לה' והתעוררו לתשובה, מכח אמונה זו שבקעה אצלם מעומק הנפש. ולפ"ז, עבודתינו כלפי האמונה הזו איננה בעיקר "לבנות" את האמונה, כי היא קיימת כבר בטבע, אלא עבודתנו היא "לגלות" את האמונה הזו כך שהיא תורגש אצלנו באופן ברור בחיי היום יום.

כנגד יסוד המים, שעניינו חיבור, ניתן להשתמש בכח הציור של הלב ע"מ להמשיך את כח האמונה ללב. וזה על דרך מה שמצינו לרוב בתהלים לשונות כמו "השמים מספרים כבוד קל", ו"אז ירננו כל עצי יער", שעניינם ע"ד הפשט הוא שע"י ההתבוננות בנפלאות הבריאה אנחנו רואים בנבראים האלה ציור חי של אמונה, וזהו הסיפור והרינון של כל הדוממים והצמחים האלו.

כנגד יסוד הרוח, שעניינו הפנימי הוא תנועתו הפנימית הישרה של האדם, ניתן לגלות את כח האמונה הן כשורש תנועתו של האדם, והן כמטרת תנועתו. וזאת מכיון שתנועת יסוד הרוח השורשי שבאדם אינו מלא ב"חשבונות רבים" שהאדם עצמו יצר, אלא עניין התנועה הזו היא "לשמה" - רצון פשוט המולד באדם להכיר את כוחותיו ולהוציא אותם מן הכח אל הפועל. אבל נשאלת השאלה מאליה - מאיפה הגיעו הכוחות האלו מעיקרא, ומה האדם ירויח אחרי שהוא מוציא אותם מן הכח אל הפועל? והתשובה לשאלות האלו מורגשת לאדם מיניה וביה בתוך תחושת ה"שליחות" של תנועת הרוח השורשית: האדם מרגיש ש"אני רק שלוחו של ה'. ה' שם בי את הכוחות האלו, ואני פועל לא מתוך רצון מחושבן שלי שמחפש להרויח משהו על הדרך, אלא פשוט כי זהו הטבע שאיתו הקב"ה ברא אותי". וא"כ, עצם תחושת השליחות מגלה הכרה ברורה של אמונה ב"משלח", וזהו הגילוי של יסוד הרוח.

כנגד יסוד האש, שעניינו כח של ביטול, ניתן לגלות את כח האמונה ע"י ההכרה בגבולות ההשגה של כח הדעת האנושית. שהרי בנפשו של אדם מונחים שני כוחות של השגה - כח של דעת, שמגלה בפניו את מה שהאדם יכול להשיג מתוך הבריאה, וכח של אמונה, שמגלה בפניו הכרה פנימית בבורא העולם, שאותו האדם אינו יכול להשיג בדעתו. ומאז חטא עץ הדעת, שבו האדם בחר להעדיף את הכרת הדעת מעל כח האמונה, טבע האדם הוא לנטות מאוד להגדיל את כח הדעת ולבקש להשיג את כל השגותיו רק ע"י עצמו, דרך השגת הדעת, ולא לקבלם ממילא ע"י כח האמונה. וכדי לגלות את כח האמונה, האדם זקוק להכניע ולבטל את דעתו, מכח יסוד האש, וע"י כן הוא יוכל להשתחרר ממאסר כח הדעת שבו שמתגאה לדעת את "הכל", וזה יגלה ממילא את הכרת האמונה. ואחת מהדרכים להכניע את הדעת היא ע"י שהאדם מתבונן במגבלות השכל, שכל השגותיו מוגבלות מיניה וביה מכל צד, וזה יגלה לאדם בהדיא איך שהכרה היחידה שבאמת יש לו בכל דבר, מתחילה רק מאמונה, וכמו שנרחיב להלן בעזה"י.

שבעים כוחות הנפש לגר"א אויר

שתי תפיסות של צורות

מצד האותיות, באיש יש אות י' ובאשה יש אות ה', ובהבנה הפשוטה, המהלך של צורה מוחלטת מתגלה יותר באות ה' מבאות י'. אבל בעצם בעולם בזה, שהאיש הוא צורה והאשה היא חומר, כדברי המהר"ל הידועים, אז ה' הוא הצורה.

בעומק, יש שתי תפיסות של צורות.

מצד אויר, הצורה נקראת אור י'. כידוע מרבתינו, כל י' הוא נקודת ראשונה שממנה התפשט כל כתיבת האותיות. יש שני אבחנות מהו שורש האותיות: אות א' או אות י'. מצד האבחנה של כתיבה, שורש כל האותיות הוא אות י'. מצד כך, יש אור י'. עומק התפיסה של אור י' הוא איך הדבר מתחיל להתפשט. אבל מצד האבחנה של 'אותיות פורחות באויר', יש מהלך שהאות א' הוא שורש האותיות.

האבחנה של 'אותיות פורחות באויר' הוא תפיסת האויר כשלעצמה, ושם האויר מתחיל מאות א'. מצד האויר כשלעצמו, שורש כל האותיות הוא אות א'. האותיות פורחות באויר, והאות הראשונה היא א'. אין בה כתיבה.

וכאשר באים להלביש את זה במהלך של צורה וחקיקה, שהיא כתיבה, שזה מה שנעשה במתן תורה שבתחילה האותיות היו פורחות באויר ולאחר מכן נחקקו האותיות בלוחות, אז מצד החקיקה שבדבר, מצד הצורה שבדבר, השורש האותיות שממנה התפשט כל כתיבה - הוא אות י'.

ומצד כך, יש שתי תפיסות עמוקים באויר.

מצד ראשית הבריאה, בראשית, שורש כל האותיות הוא אות ב'. ובדקות יותר, בתוך אות ב' יש נקודה, ואומר הגר"א שהנקודה הפנימית באות ב' הוא שורש כל האותיות. כל נקודה הוא באבחנה של י'. ומצד כך בעומק, כאשר התורה מתחיל בבראשית, בעומק הפנימי זה התחלת התורה באות י'. אבל מצד מתן תורה, התורה מתחיל באות א'.

אלו הם בעומק שני אבחנות באויר.

יש את ההפשטות מהאויר שממנו נעשה רוח, ומצד כך האויר זה אור י' שהוא חומר המתלבש בצורה, והצורה הוא מלשון צר-רץ, שהאותיות רצים, ומצד כך הצורה שבאויר הוא תחילת הריצה שבו. נמצא שהאות י' הוא שורש הריצה. זה אור י' של האויר. אבל מצד האויר כשלעצמה, שהוא חומר עליונה בלי צורה, שהעליון שורה בתחתון ומצד כך התחתון בטל לעליון וגם הוא נח, מצד כך זה 'אותיות פורחות באויר' ששורשם באות א'.

ההבדל בין כח הצורה אויר לכח הצורה רוח

בכל צירוף עליון ותחתון שיש חומר וצורה, יש שני אבחנות.

יש אבחנה איך התחתון בטל להעליון, שזה מנוחה, וזה סוד 'מה

הוא שבת אף אתה שבות'. מצד כך, שורש כל האותיות הוא אות א', 'אותיות פורחות באויר'. ובאויר יש הגדרה של 'קלוטה כמי שהונחה דמי', הדבר נח באויר.

ויש אבחנה איך העליון נגלה בתחתון, שעל אף שהעליון הוא בבחינת מנוחה, אבל כאשר העליון שורה בתחתון אז נגלה כ'עשה ועושה ויעשה לכל המעשים', וזה גילוי התנועה שבצורה. כל צורה היא צר-רץ, תנועה. זה אור י', איך העליון הוא שורש התחתון, ומצד כך, האויר מתפשט לרוח: "רוח אלוקים מרחפת על פני המים".

בתמצית, באויר יש חומר וצורה, והאויר מגלה את החומר שלמעלה מן הצורה. יש אופן שהתחתון בטל לעליון ומצד כך התנועה בטילה לחומר, ואז התנועה נעשית נחה. זה המהלך של 'אותיות פורחות באויר'. ומצד האבחנה שחומר מתפשט לצורה ומכח כך יש תנועה, אז התנועה מתגלה בצורה, אבל מכח האור הפנימי שבחומר יש גם תנועה בחומר גופא. זה אור י', זה האבחנה של האויר שמתפשט לרוח.

שתי תפיסות באויר - תפיסת אות א' ותפיסת אות י'

'אותיות פורחות באויר' - בהבנה פשוטה, האותיות אין להם מקום לחול ולכן הם פורחות באויר. לשון הגמרא בבבא בתרא, כאשר אין דרך ללכת, אומר לו 'פרח באויר'. אבל בעומק, באויר שנאמר בו הגדרה של 'קלוטה כמי שהונחה דמי' - זה עוד סוג של מנוחה.

בהבנה פשוטה, כדי שיהיה מנוחה לאותיות, הם צריכים להיות חקוקים בתוך הלוחות, ואז יש להם כלי קיבול. וכאשר האותיות פורחות באויר לכאורה אין להם מנוחה. מצד מדרגת הנבראים, המנוחה חלה רק כאשר הדבר מגיע לעפר, היסוד המוצק. ומה קורה בשבירת הלוחות? האותיות פורחות באויר. אז לכאורה אין להם מקום מנוחה, כי האויר אינו מקום לאדם לנוח בו, אדם שנמצא באויר רק מתנועע בו ואינו יכול לנוח בו. כל זה מצד תפיסת נברא, תפיסת רוח. מצד כך, הנבראים תופסים את האויר כשורש לרוח.

אבל מצד התפיסה העליונה, תפיסת המאציל כביכול, שהאויר הגדרתה מנוחה - מצד כך באותיות פורחות באויר, הם יצאו ממהלך של התפשטות לכלי, לעל גבי דבר מוצק - ועכשיו הם נחים היכן? באויר. האותיות חזרו להמאציל.

רק מצד הנברא, הרוח אין בו מנוחה. בתפיסת הנבראים, דבר הפורח באויר אין בו מנוחה.

'אחת דיבר אלוקים - שתיים זו שמעתי'. כמה דיברות דיבר? מצידו ית', הוא דיבר רק אחת. מצידנו, שמענו שתי דיבורים, ובהפשטות זה היה עשרה. מדוע? כי מצידנו, זה נתפס כ', אבל מצידו ית' זה אחד. מצד הדיבור, היה כאן אחד. מצד הכתיבה, היה כאן עשרה. זה ההבדל בין אות א' לאות י'. מצד הדיבור,

'אחת דיבר אלוקים', ההתחלה באות א'. מצד המקבלים, שמקבלים האותיות דרך כתיבה, ההתחלה היא באות י'.

'במאמר אחד יכול להבראות' - זה 'אחת דיבר אלוקים'. זה האבחנה של שורש האותיות באות א'. בעשרה מאמרות נברא העולם - זה האבחנה איך הבריאה נחקקה, זה מצד הנבראים, שהשורש האותיות באות י'. וא"כ מצידו ית' שמו, האויר נתפס כא'. זה האור שבאויר, אור

זה א'.

אבל מצידנו, האויר נתפס כאור י', ומצד כך האויר מתפשט לעשרה שהיא שורש הצורה שאנחנו צריכים לקבל. בוודאי שזה לא צורה גמורה, אלא זה צורה שורשית שהיא אות ב' בבראשית. זה שורש הצורה, ה' שבאויר. שורש כל הצורות כולם נמצאים באויר - זה י' שבאויר. ולמעלה מכך יש אות א', האבחנה כמו שהוא קיים כביכול מצידו

ית' שמו.

בתמצית, יש שתי תפיסות באויר: א' וי'. כאשר הצורה בטילה לחומר, זה הא' שבאויר, האור שבאויר. זה תפיסת האויר כשלעצמה. וכאשר החומר מתפשט בצורה ומקבל את צורת הצורה, זה נקרא אור י', שהוא שורש לרוח.

(המשך בע"ה בגיליון הבא)

מהות המידות - מים כח התענוג שבמים

ההבדל בין תאות התענוגים לאהבת התענוגים

והיו לבשר אחד" - זה חיבור גמור, ושם מתגלה העונג בנפש האדם.

קומת העונג מצרף האדם להדבר. אם אדם רוצה לקחת עונג באופן שאיננו נכון, בלשון חז"ל זה נקרא נגע, ובלשון אחרת של חז"ל, זה נקרא 'קשורה בו ככלב', הנאמר אצל תאוות אשת פוטיפר ליוסף. כלומר, שהוא מצרף את עצמו לעונג הרע של הדבר. 'קשורה' בו, מחוברת אליו.

בשעה שהאדם מקבל עונג, יכול להיות שיש לו אחד משני כוונות. בלשון דקה, זה נקרא לשמה ושלא לשמה. הוא יכול להשתמש בכח התענוג לשם הנאה, שהוא שלא לשמה, או יכול להשתמש בכח התענוג ככח המצרף והמחבר, שזה נקרא לשמה.

האדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהיות מזיו שכינתו - ההגדרה בעומק, תכלית הבריאה להיטיב, וא"כ האדם נברא לקבל הנאה. אבל התכלית עליונה יותר היא, קודם שנברא העולם היה הוא אחד ושמו אחד, כדברי פרקי דרבי אליעזר (פרק ג) ולבסוף הכל יחזור לה' אחד ושמו אחד, וזה בעצם מציאות הבריאה - יציאה מאחד וחזרה לאחד. ומה הכח שמצרף אותנו בהחלט לאותו הויה של ה' אחד ושמו אחד? זה כח העונג.

להיטיב" וזה תכלית הבריאה להיטיב לזולתו, ולזה נברא כח העונג.

לכאורה גם היה סגי לזה לברוא רק את כח ההנאה, שהבריות יכולים לקבל הנאה מזה ובוזה לכאורה נתקיים תכלית הבריאה של להיטיב לזולתו. והעונג הוא כח שלמעלה מהנאה וכמו שנתבאר לעיל, ותכלית הבריאה להיטיב, וזה אמת. אבל, בהבנה ברורה יותר, יש שתי תפיסות בעונג - יש תפיסה חיצונית ותפיסה פנימית. התפיסה החיצונית בעונג הוא, שקיבלתי תענוג. וזה נקרא "תאוות התענוגים", כלומר, תאוה לקבל תענוג. התפיסה הפנימית ענינה שהכח העונג הוא כח המקשר והמחבר והמאחד בבריאה. וזה נקרא "אהבת תענוגים", שהאהבה היא אחד כידוע, וענינה, שהעונג מצרף אותי לדבר. ובעומק, לשם כך נבראה העונג.

הנאה ענינה קבלה, עונג ענינה צירוף. אין טוב למעלה מעונג - כלומר, אין טוב למעלה מכח הצירוף. העונג היא נגיעה בעצם הדבר, שאני מצורף אליו על ידי העונג.

הנאה, גם בהנאה מזיו השכינה, זה לא עדיין חיבור גמור להשכינה רק קבלת הנאה מהשכינה. לעומת זאת, עונג - עומק תכלית העונג היא, צירוף לדבר. דוגמא לדבר, "ודבק באשתו

ננסה יותר להבין את הדברים בס"ד ולפי"ז להבין מה ההבדל בין אהבה בתענוגים לבין תאוות התענוגים.

נאמר "אשר פריו יתן בעתו", ומזה למדו חז"ל (שבת יח). הדין של עונת תלמיד חכם הוא משבת לשבת, ורבותינו פירשו שזה מדין עונג שבת. כשבאים לצייר הדבר בקומת הנפש, איפה מתגלה כח העונג? בודאי שהעונג נמצא בעומק פנימיות הלב, אבל באיזה מקום בגוף האדם מתגלה כח העונג?

כידוע מדברי רבותינו, מקום גילוי העונג הוא באות ברית קודש. אומרים חז"ל (ספר יצירה) 'אין בטוב למעלה מעונג' - איפה נאמר טוב? נאמר טוב אצל משה רבינו, וחז"ל אומרים, מכאן שהוא נולד מהול. הגילוי של טוב - זה הגילוי של אות ברית קודש. היפוך הטוב, היפוך הברית קודש - הוא ערווה, שיש בו אותיות ר"ע, רע - היפוך הטוב. "לא טוב היות האדם לבדו", טוב זה לשון של צירוף.

"אין בטוב למעלה מעונג", כוונת הדבר, עונג הוא כח לצרף את האדם לדבר. לשם כך נבראה העונג. כי האדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו. למה הקב"ה ברא את כח העונג? כמוכן ש"תכלית הטוב

לוקח את העונג ומשתמש בו ככלי לצרף עצמו בצירוף גמור להדבר, זה נקרא אהבת תענוגים.

עונג, העונג לא צירף אותו, ואז העונג רק הבדיל אותו. זה עונג שהפך לנגע, זה תאוות התענוגים. אבל כאשר האדם

אם אין עונג, האדם לא מצטרף לעולם צירוף גמור לדבר. אם יש עונג, והוא לוקח את העונג על מנת לקבל

תכלית העונג בחיבור בין איש לאשתו

כדי לקבל תענוג - זה נגע. אבל אם הוא השתמש בתענוג על מנת להתחבר, זה "אין בטוב למעלה מעונג".

"לא טוב היות האדם לבדו" - אם הוא מצטרף, הוא הופך להיות טוב, ואז מה ענינה של העונג? אין בטוב למעלה מעונג, זה הכח שמצרף אותו.

שזה מקום נסיון, וודאי שזה אמת.

אבל בהבנה פנימית יותר, "ודבק באשתו והיו לבשר אחד" - אם אין עונג ביניהם, אז אין מציאות של "והיו לאחד". זה יסוד מוחלט. כאשר האדם מקבל תענוג, שזה נקרא "אשר פרוי יתן בעתו" - אם הוא עושה את המעשה

"ודבק באשתו והיו לבשר אחד" - למה הקב"ה ברא את כח העונג בהצירוף בין איש ואשה?

ודאי שבשטחיות האדם יאמר שזה גופא הנסיון, הלא התאוה בחיבור בין איש ואשה נקרא קבר [מלשון קברות התאוה, שתאוות האדם קוברים אותו תחתיהם],

כח התענוג - מצד קלקול ומצד הקדושה

קדוש הוא רזא דאחד, כולו טוב.

זמן ששת ימי החול הוא זמן של נגע, פירוד, ואם האדם כן זוכה לתענוג בששת ימי החול - לשם מה הוא ישתמש באותו תענוג? על מנת לקבל תענוג. זה נקרא עץ הדעת טוב ורע. בטוב ורע יש שמה עונג, אבל זה עונג שמשמשת כנגע, כי זה בא לקבל תענוג. לעומת כך, שבת קודש היא רזא דאחד, היא סוד האחד, ששמה מתגלה שכל מה שאני לוקח את התענוג - לשם מה אני לוקח את התענוג? על מנת להתאחד. (המשך בע"ה בגיליון הבא)

אפשר לחיות בלי תענוג.

תשוקת הנפש לעולם הוא, לחיות עם תענוג. בצד הקדושה, זה תשוקה של הנפש למצוא תענוג ככח של קשר וחיבור. ותשוקת הנפש הזו מצד הקלקול הוא, שאדם ירצה לקבל תענוג, אבל לא ככלי של קשר, צירוף, וחיבור.

זה נקרא עונג שבת, בצד הקדושה. מה ההבדל בין תענוג בששת ימי החול לבין תענוג בשבת קודש? שבת קודש נקרא בחז"ל רזא דאחד. זה סוד האחדות, נקודת הצירוף. שבת קודש היא המקום של גילוי האחדות, לעומת ששת ימי המעשה שהוא זמן הפירוד. טוב ורע מתגלה בששת ימי המעשה, שהוא טוב-עונג ורע-נגע, פירוד. שבת

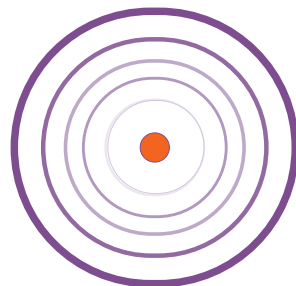
האדם לא נברא אלא להתענג. כמוכן יש את סיפא דקרא שהאדם לא נברא אלא להתענג על הו"ה, אבל בכל אופן, האדם לא נברא אלא להתענג.

איפה נקודת הבחירה של האדם? באיזה תענוג הוא יבחר.

אין אפשרות לחיות בלי תענוג. לולא יצויר שהאדם חי בלי תענוג, הוא ימות! לא יתכן שיש אדם שחי בלי תענוג. כמה תענוג, באיזה באופן, באיזה הלבשה, באיזה גילוי - יש בזה שינויים בכל הבריות. אבל חיים בלי תענוג זה לא חיים. אין כזה דבר של חיים בלי תענוג. זו היא מציאות. פוק חזי שבני אדם שחיהם אין בהם תענוג ברוחניות, אז הם יחפשו תענוג במקומות אחרים, פחות או יותר. אי

מהות המידות 032 מים תענוג
מספר שיעור בקול הלשון 1130902

יום שני
יב שבט תשפ"ה
רח' הרב בלוי 33
ירושלים 20:30

צורת
אדם
נושא לשון

פרק ג' רוח שבעפר שבמים

הקלקול

לקרבן לפני ה', ושלו, קין, לא נתקבל), ולא עוד, אלא שהיתה אשתו תאומתו יפה בנשים, אמר אני אהרוג את אחי ואקח את אשתו. והיינו שהאשה קנין של איש, האשה נקנית לבעלה, והיינו שקין קינא על הקנין שבאשה, והבן. ואילו היה הקב"ה מקבל מנחתו, היה מקנא בהקב"ה עצמו כביכול, כמ"ש בשפתי צדיק (וילך, ט) וז"ל בשם הרבי מלובלין ז"ל שיש לו קנאה על קב"ה על דבר שמקבל גרוע כמוני וכו', האמנם כי קשה להבין קנאה על קב"ה, אבל כך יצא מפי קדשו, עכ"ל.

הקנאה משורש נחש שיש בו קנאה (עיין סנהדרין נט ע"ב) כמ"ש ותלד את קין - קינא דמסאבותא, קינא דזיזין בישין, משורש נחש. (יתבאר בעז"ה בפרק הבא, אש שבאש שמים). וזיזין בישין, כוחות הרע שקיבל קין מנחש, הוא כח הקנאה, ובפרט קנאה על קניני זולתו. ועיין בת עין פנחס (ד"ה ולהבין זה).

ואמרו (פרקי דרבי אליעזר, ונציה, פרק כח) רבי צדוק אומר, נכנסה קנאה גדולה בלבו על קין על שנרצית מנחתו על הבל (והיינו שקינא בעיקר לא על עצם כך שנתקבל מנחתו של הבל ולא שלו - קין, אלא על כך שקנינו של הבל נתקבל לרצון

רוח - תנועה. עפר - עצם החומר. מים - קנאה. והיינו תביעה לשלוט על תנועת החומר, וזה נקרא בעלות. וכתב הר"ש הירש (תולדות כו, יד) וז"ל, "קנה - לרכוש דבר, ולהחזיק בו כשלו וכו' קנא - לתבוע את קנינו, לדרוש דבר בטענה שהוא מגיע לו. קנא - לראות דבר אחר ולדרוש אותו לעצמו, לטעון שהוא מגיע לו, להיות עינו צרה בחלקו של אחר. קנא - לתבוע את האדם כולו, לטעון לזכותו על הנפש, וכן וקנא את אשתו", עכ"ל, עיי"ש.

הנה לשון קנין נאמר תחילה בתורה על קין, "קניתי איש את ה'", ובו נגלה

התיקון

ללא אור, כלי בלי חיות. ואם האדם חי רק עם גופו, לא אכפת לו בכך, אולם אם האדם חי עם נפשו, נפשו תובעת שכל חפציו יהיו עם הארת נפשו, ולא ישתמש עם כלים מתים בלא חיות.

כשמבט זה נקלט בנפש האדם, קנאתו למה שנמצא אצל חבירו הולכת ונחלשת.

(ב) מבט של מבפנים לחוץ. יש באדם נשמה רוח ונפש, והם נמצאים בתוכו, בתוך גופו, אולם אינם מוגבלים רק להמצא שם. ולמדונו רבותינו שבבניו של האדם מתפשט אור נשמתו, ובאשתו מתפשט רוחו, ובממונו מתפשט נפשו. ואם לוקח אדם חפצים שאינם שלו לפי שורש נשמתו, אף אם בגדרי חו"מ קנאם בקנין גמור, אולם אור נפשו אינו מתפשט בהם, כי אינם חלקו האמיתי, ולכן חפצים הם כלי

הנה יש ב' מבטים איך להביט על הקנינים שהאדם קונה. (א) מבט של מחוץ לפנים. קנין לדבר שנמצא חוצה לו וחוץ לרשותו, וע"י הקנין הוא מכניס את הדבר לרשותו. לפי מבט זה, כשם שרעהו קנה חפץ זה קרקע זו או אשה זו וכדו', כן הוא יכול או לא יכול לקנות קנינים אלו, וזהו מבט חיצוני ללא אור של אמונה, שהכל נקבע בפרטות מה יהיה ברשותו של אדם ומה לא.

בעלות טהורה

רוב המתפללים, שבדרך כלל מגיעים בשלב מאוחר יותר, כלל לא היו שמים לב לשינויים הללו, אולם מי שראה זאת היה ר' זלמל'ה, וזה מאוד הפריע לו.
בתוך ליבו הוא הרגיש אי נעימות בכל פעם מחדש.
הוא משקיע את כל כוחו ונשמתו בארגון וייפוי בית המדרש, והנה מגיע לו אחד ש'מחליף את הספסלים ומסדר את הספרים'...
אף לאחמ"כ, בשעת בוקר מאוחרת, כאשר היה נכנס שוב ר' זלמל'ה לבית המדרש הוא היה מבליע בגרונו אנחה שקטה וכואבת. הוא חש פגוע ונבזה.
יום אחד זה כבר נשבר לו, הוא הרגיש שהוא כבר לא מסוגל.

קול חריקת הדלת קטע את השקט ששרר בבית המדרש, יחזקאל נכנס פנימה כשמבט רענן על פניו.
הוא הביט ימינה ושמאלה, וחיפש את מבוקשו... הפעם היה זה ה'כיסא של אליהו'. לטעמו הוא היה מוצב סמוך מידי לארון הקודש. הוא לא השתהה לרגע, ולמרות כובדו הרב של הכיסא הוא החל לגרור אותו למקומו ה'נכון'.
חריקה צורמנית ליוותה את הגרירה עד שהכיסא נתקע בין אריח הריצוף למשנהו. יחזקאל לא התייאש הוא המשיך להתאמץ בכל כוחו להמשיך במשימה.
פתאום הוא חש ביד הדופקת על גבו.
מה לא טוב במיקום של הכיסא כמות שהוא עכשיו?
יחזקאל הסתובב בבהלה.
למול עיניו נגלה פרצופו הרחום והפגוע של ר' זלמל'ה הגבאי.

הוא קצת התבלבל מהשאלה והחל לתקוף: מה פירוש, אתה בעל הבית כאן? הבית כנסת שלך? מי בכלל מינה אותך לגבאי?
זו הזכות שלי להחליט מה קורה כאן עם הסטנדרים והספסלים בדיוק כמוך. גם לי יש דעה היכן לשים כל דבר, למה שאתה היחיד שתחליט איפה זה צריך לעמוד?²
המקום כאן הוא שלך שאתה מחליט מה לעשות? שנינו משלמים כאן דמי חבר בית הכנסת בשווה, זו הזכות שלי בדיוק כמוך להחליט איפה לשים כל ספר וכל סטנדר.

ר' זלמל'ה עמד נדהם. לתגובה שכזאת הוא לא ציפה. הוא לא הבין על מה הצעקה הגדולה, אבל הוא נשאר בשלוותו. שלוה ורוגע הייחודיים לאנשים בני הגיל השלישי.

חבירו על תנועת הקנינים והממון. לר' דן מפריע שהגבאי הוא זה שקובע היכן נמצא כל דבר, הוא מקנא בשליטת הגבאי על תנועת הספסלים והספרים ולכן הוא משנה את הסדר בבית המדרש כל פעם מחדש.
בעומק זו הגדרת בעלות - שליטה על תנועת הממון.
2 הקנאה של ר' דן היא קנאה בתנועת הממון ובשליטה עליו, ר' דן חייב לשלוט על תנועת הממון ולהחליט מה לעשות עם כל חפץ בבית מדרש.
בדקות: תנועת הממון היא הגדרת הבעלות. הקנאה של ר' דן היא קנאה בבעלות שמתבטאת בתנועה של הממון ובשליטה היכן יעמוד כל דבר.

בית המדרש שבמהלך היום הומה אדם, עכשיו בשעת ליל מאוחרת היה שקט ודומם.
הקול היחיד שנשמע בתוך הדממה היה קול ניגונו של ר' זלמל'ה הגבאי. ניגון שקט ושליו שזמזם הגבאי לעצמו בשעה שהוא עמל וטורח בסידור בית המדרש.

עבודת קודש הייתה עבודתו של ר' זלמל'ה. עבודת מתנה אותה בה הוא השקיע רבות עבור כבוד בית המדרש ולומדיו ללא כל תמורה. מידי לילה היה ר' זלמל'ה מקדיש זמן רב למען מטרה נעלית זו.

מתחילה היה אוסף את כל הספרים למספר ערמות גבוהות, ואח"כ שוקד על מיון הספרים והחזרתם למקומם, וזו לא הייתה עבודה קלה, אוצר הספרים של בית המדרש 'עמלה של תורה' היה אוצר ענק ורב גווני, ומשכך העבודה הייתה כפולה ומכופלת.

לא בזו בלבד הסתכמה עבודתו של ר' זלמל'ה, לאחר סידור הספרים העבודה הבאה הייתה סידור הספסלים והסטנדרים. בית המדרש בסוף יום - לאחר שמאות אברכים ישבו ועמלו בו בשקידה - היה נראה כמהפכה, לפעמים זה היה הספסל שהפכו קבוצת אברכים על מנת למסור חבורה, לפעמים זה היה הסטנדר של ר' דובל'ה המתמיד שנותר לעמוד על גבי הספסל ועוד ועוד...

לאחמ"כ היה מטאטא את הרצפה שבין ספסל לספסל. עד כדי כך הייתה עמוסה עבודתו של הגבאי, עד שהיו ימים בהם שעותיו הלכו והתארכו כך שביציאתו מבית המדרש היו עיניו הטרטות פוגשות במשכימי קום של מנין הוותי-קין!
רוב המפללים והלומדים העריכו מאוד את ר' זלמל'ה ואת עבודתו.
רובם. אבל לא כולם...

יחזקאל היה מהמשתתפים הקבועים במניין הראשון, ולא זו בלבד שהקפיד לסמוך את תפילתו להנץ החמה, אלא אף הקדים לבוא עוד לפני כל המתפללים.
מידי יום ביומו מנהג תמוה היה לו ליחזקאל.
בשעת כניסתו לבית המדרש היה פונה לעשות סדר מחדש בביהמ"ד.

תמיד, אבל תמיד, הוא היה מוצא מה לשנות. פעם הוא היה מחליף את הספרים בין מספר מדפים, פעם היה מקדים מעט את כל הספסלים למקומם המדויק.

תמיד יחזקאל הרגיש בחושיו החדים שמהו כאן לא מסודר מספיק והוא צריך לעשות סדר מחדש, וגם אם לא מצא שינוי משמעותי, לפחות הוא היה מבצע איזה שינוי כל שהוא, לדוגמה, לשנות את מיקומו של קטלוג הספרים¹.

1 מידת הקנאה של יסוד הרוח דעפר דמים, גומרת לאדם קנאה בשליטה

סיפורי המידות רוח שבעפר שבמים [קנאה]

להחליט ולקבוע מה יהיה צורת הסדר שם.

הוא נזכר בסיטואציה שהגבאי עומד נבוך ומבויש מההסבר המפולפל על כך שהבית כנסת לא שייך לו, ורק כעת הבין מהיכן שורש הבעיה.

הוא בטוח שהכול שלו, הוא אחראי על כל דבר, והוא זה שיקבע מה יקרה עם כל דבר.

הוא לא מסוגל להכיל את המציאות הזו שאדם אחר קובע מה יהיה הסדר.

יחזקאל שחיפש להרוות את צימאונו, החנה את רכבו ונכנס לבית הכנסת באזור, כשהוא נתקל בעיצומה של דרשה הנמסרת ע"י מרצה ידוע בשלהבת עוז.

"יכול להיות אדם שמחזיק בכסף שעל פי גדרי הדין זה שלו, אבל באמת הוא גולן! אין הכוונה שיש כאן מי שתובע אותו לבי"ד לקבל את הכורסא שבסלון ביתו, כל דיין יכריע בבירור שהכורסא הזאת שייכת לו גלאט, הוא קנה את הכורסא מהכסף ששייך לו באופן וודאי.

אבל בעומק הפנימי הוא מחזיק בכורסא שלא שייכת לו! הוא יכול לשלם הון עתק על הריהוט בביתו אבל בעצם הוא גולן...! הרכב רשום על שמו ועפ"י דין הוא היחיד שזכאי להשתמש בו, אבל באמת זה לא שלו!...

רגליו ניטעו למקומם, הוא הרגיש שהוא חייב להישאר כאן. דברי הדרשן שבקעו מבעד לדלתות בית המדרש משכו אותו לשם, והוא התיישב להקשיב עד סוף הדרשה. משמים זימנו אותו לכאן, הרי זה בדיוק מה שהוא היה צריך לשמוע...

הדרשן המשיך בקול חוצב להבות: "כאשר האדם קולט שה' ממון הוא חלק בלתי נפרד מהעצמיות שלו ממילא תאוות הממון שבאדם מקבלת גוון אחר, הוא מפסיק לרדוף אחרי כל כסף ונכסים שקיימים בעולם, והוא מתחיל לחפש רק את מה שבאמת שייך לו....

מה שהאדם לא צריך באמת, זה לא שלו!

הוא משתמש בדברים שהנפש שלו לא מתפשטת לשם והרי הוא כמו גולן!....."⁴

הדברים חלחו וחדרו לליבו של יחזקאל, פתאום הוא חש

4 המבט הזה הוא המבט הפנימי שלא מביטים על הממון כדבר חיצוני שקונים אותו מבחוץ לפנים, אלא מסתכלים על הממון כהתפשטות הנפש, והנפש מתפשטת למה שראוי לה ומגיע לה, וכל התעסקות בממון שלא מתאים לנפש האדם זו התעסקות בממון שאינו שלו.

הארה עצומה בנפשו.

כאן עומדת נקודת הטעות שלו.

מהמבט שלו - כל חפץ שהוא רואה הוא רוצה לשלוט עליו, כל מקום שהוא מגיע הוא רוצה לקבוע את ההתנהלות שם,⁵ אבל המבט הפנימי הוא אחר לגמרי, המבט הפנימי זה לחפש מה באמת שייך וראוי לו מצד פנימיות הנפש, מה באמת הוא צריך עבור צרכיו האישיים ורק בזה להשתמש, וכל שאר המותרות אינם אלא גזל!

המבט החד אותו קיבל יחזקאל היה שווה עבורו מיליונים, הוא ניגש לרכבו ורגע לפני שהוא התניע עלתה בליבו המחשבה, האם אני יכול להתניע? האם הרכב בכלל שלי?...

תקציר

יחזקאל תמיד משנה את הסדר של הספסלים והספרים בבית המדרש לאחר שהגבאי ר' זלמל'ה עמל קשות לסדר אותם. יום אחד ר' זלמל'ה צועק על יחזקאל בצורה לא נעימה.

שוקי ילדו של יחזקאל מעורר אותו לשאלה למה הוא צריך רכב כל כך גדול.

יחזקאל נוסע ברכבו והוא כמעט עושה תאונה, כאשר יוצא איש מהרכב הסמוך אליו וצועק עליו שאלו עם הרכבים הגדולים בטוחים שהעולם שלהם, יחזקאל מתעורר וקור' לט תובנה חשובה, הבעיה שלו היא שהוא נהנה לשלוט על דברים ולכן הוא אוהב לנסוע ברכב גדול, כשבכך הוא ירגיש שליטה על דבר גדול, וזו גם הסיבה שחשוב לו כל כך לקבוע היכן כל ספר וסטנדר יעמוד בבית המדרש.

הפתרון של יחזקאל מגיע כאשר הוא שומע דרשה בה הדרשן מסביר שהאדם רואה דברים והוא רוצה שהם יהיו שלו, אולם באמת המבט הפנימי הוא שיש לאדם נפש ונפשו מתפשטת לחפצים ששייכים לחלקה, ורק זה מה ששייך לאדם.

כשיחזקאל מתבונן על כך הוא קולט שזה המבט האמיתי על בעלתו ממונית והוא מפסיק לרדוף ולנסות לשלוט במקום שאינו שלו.

5 מבט זה נובע מהסתכלות מבחוץ לבפנים, יש חפץ בחוץ והאדם קונה אותו ומכניס אותו פנימה, ומצד המבט הזה כשם שחבירו קנה את החפץ כך גם הוא יכול לקנות את החפץ ומשם נובע הקנאה בממון חבירו והרצון לשלוט על תנועת החפץ שזה בעומק הגדרת הבעלות.

6 המבט הפנימי הוא שנפשו של האדם מתפשטת בממון, ומצד המבט הזה האדם מחפש מה ראוי לנפשו. הנפש של האדם היא כלי והממון הוא אור, והאדם מחפש את הכלים שמתאימים לו ולשם הוא מפשיט את נפשו. כשאדם קולט את המבט הפנימי הזה, מתבטלת הקנאה שיש לו לשלוט על דברים אחרים, והוא מחפש לשלוט רק על מה שבאמת חלקו שלו.

רכישת ספרי הרב
'ספרי אברמוביץ'
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
USA 718.871.8652

כל החומר
[זולת חלק ליקוטים]
שמופיע בגיליונות
מידי שבוע
יוצא לאור לראשונה

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב
שליט"א
'ב'קול הלשון'
ישראל 073.295.1245

לקבלת העלון
בדוא"ל
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון
בפקס 03.548.0529

© כל הזכויות שמורות
מערכת 'בלבבי משכן
'אבנה
טלפון 052.763.8588
פקס 03.548.0529
bilvavi231@gmail.com

32 עמודים
של מקורות
נכתב ע"י
הרב שליט"א